

At være flersproget i praktikken

April 2009

Lis Heichendorff, SOSU praktikpladskonsulent

Oversigt

1. Elevens forudsætninger og udfordringer
2. Praktikkens udfordringer
3. De 4 sprogkompetencer
4. Arbejdspladsdansk
5. Hvordan kan praktikken støtte elevens sproglige udvikling?

Eksempler på elevens forudsætninger for at lære

- Muligvis kort skolegang fra hjemlandet
- Muligvis lille ordforråd/sprog
- Muligvis læse- / skrivesvag
- Muligvis fra fjernkulturelt land
- Muligvis ingen eller få læringsstrategier

Eksempler på elevens udfordringer

- Tror selv, at sprogniveauet er tilstrækkeligt.
- Begynder på uddannelsen på trods af, at en forberedende undervisning var svært.
- På trods af vejledning i praktikken og information på skolen inden praktik, forstår eleven ikke, hvad der forventes i praktikken.
- Praktikvejlederen er ikke i stand til også at støtte elevens sproglige udvikling.
- Blive en del af fællesskabet på arbejdspladsen.
- Manglende mulighed for hjemmearbejde.
- Manglende viden om danske samfundsforhold, skole- og arbejdspladskultur.
- Problemer i privatlivet, der fylder så meget at eleven ikke kan passe sin uddannelse/praktik.

Praktikkens udfordringer

1. Fra et uklart: "Eleven taler ikke godt nok dansk" - til at undersøge, hvor elevens sproglige kompetencer skal styrkes.
2. Gøre sig klart, hvad der kan anses for et tilstrækkeligt sprog i forhold til arbejdet.
3. Afklare, hvad der skal arbejdes med, på hvilken måde og hvor meget tid er der til rådighed?
4. Adskille sproglige kompetencer fra faglige og personlige kompetencer, når en elev får problemer med at nå sine praktikmål.
5. Støtte eleven i at blive en del af fællesskabet på arbejdspladsen.

De 4 sprogkompetencer

TALE	LYTTE OG FORSTÅ	SKRIVE	LÆSE
<ul style="list-style-type: none">■ Samtale med kolleger, borgere, kunder og samarbejdspartnere.■ Telefonsamtaler, pausesnak, small-talk, beskeder, instruktioner, informationer, afgive rapport.■ Fremlæggelser på skolen og i praktikken.■ Udtrykke holdninger.■ Få sit budskab igennem på trods af sproglige mangler!	<ul style="list-style-type: none">■ Beskeder, fagudtryk, informationer, instruktioner.■ Pausesnak, small-talk.■ Telefonbeskeder.■ Undervisningen på skolen.■ Kommunikation med borgere, kunder, kolleger.	<ul style="list-style-type: none">■ Udfylde skemaer og blanketter.■ Beskeder og notater.■ Opgaver på skolen.■ Uddannelsesbogen / portfolio.	<ul style="list-style-type: none">■ Skemaer og blanketter.■ Beskeder og notater.■ Opslag med informationer.■ Brugsanvisninger.■ Mødereferater.■ Praktikmål.■ Samarbejdsbøger, tværfaglige notatark.■ Indholdsfortegnelser.■ Faglitteratur.■ Aviser.

Sproglige og/eller personlige kompetencer?

- Eleven der klarer sig godt **på trods af** mangler i de sproglige kompetencer.
- Eleven der klarer sig mindre godt **og** har mangler i de sproglige kompetencer.

ARBEJDSPLADSDANSK

- Fra læringsrum til praksisrum.
- Anvendelse af sproget i en meningsfyldt sammenhæng i samspil med andre.
- Det eleven siger har konsekvens!

Udvikling af et fagligt ordforråd

- Få lavet faglige temaer og ordlister.
- Fagudtryk (fx SOSU: ømhed, smerte, snurren, kløe osv.).
- Korrekte tidsudtryk.
- Forkortelser.

Fagsprog, synonymer og forkortelser

Elevers sprog skal ofte løftes (eksempler fra SOSU):

- Fra "piller" = til "tabletter"
- Fra "tis" = til "urin"
- Fra "bruge" = til "anvende"

■ Forkortelser skal forklares (eksempler fra SOSU):

dv, av, nv, ub, mb, alm, hs, vs

- OBS – elevers brug af tonefald ved kommunikation med og "instruktion" af borgere / kunder / kolleger

Træning af kommunikation

Træn eleven i

- Kommunikation via arbejdsopgaver i forhold til borgere, kunder, kolleger.
- Udtale, talehastighed, talestyrke.
- Elevens lytteforståelse.
- Kropssprog og øjenkontakt.
- Observation af forskellige situationer med kommunikation mellem borger/kunde/kollega og praktikvejleder.

Træn eleven i logbogs-

- skrivning med fokus på arbejdsopgaver
- fagudtryk
- tidsudtryk
- kobling af teori og praksis
- ordforråd
- praktikmål

Man kan ikke tænke sig til et godt talesprog – prøv!

Hvordan kan praktikken støtte elevens sproglige udvikling?

1. Hav' fokus på elevens sprog fra starten.
2. Praktikvejleder / kolleger bør støtte eleven sprogligt i det daglige:
Ret åbenlyse fejl, inddrag eleven i samtaler i pauserne, forklar forkortelser etc.
3. Støt og motiver eleven i at bruge uddannelsen til også at arbejde med det sproglige.
4. Praktikvejlederen kan give eleven opgaver, som skal løses skriftligt og forklares mundtligt.
5. Tag evt. kontakt til skolen om sprogobservation på praktikstedet.
6. Udveksl evt. erfaringer med skolens sprogundervisere.
7. Evt. FVU: Ekstra sprogundervisning i arbejdstiden. [Link](#)

Yderligere information

Praktikpladskonsulent og sprogvejleder

Lis Christine Heichendorff, kontakt: lich@aarhus.dk

- Uddannelse: dansk som andetsprog, kinesisk og anvendt etnografi.
- Arbejdet mange år i rejsebranchen, har haft eget rejsebureau og oversætterfirma.
- Undervist på Sprogcentret.
- Undervist på Social- og sundhedsskolens Særligt tilrettelagte Grundforløb for flygtninge/indvandrere.
- Underviser 2-sprogede ansatte på lokalcentrene - elever, uddannede og uuddannede.
- Underviser elever på Sosu-skolen.
- Underviser på SOSU praktikvejleder kurser.